

Prooiherkenning bij Steenuilen

Noteren

Van belang is het te noteren:

- datum (gebeurt automatisch)
- tijdstip waarop de prooi binnengebracht wordt (graag zo nauwkeurig mogelijk op de minuut af)
- wie brengt de prooi aan: man of vrouw;
- soort
- formaat
- eventuele bijzonderheden

Proisoorten

Onderstaand de belangrijkste proisoorten met de kenmerken waarop gelet moet worden.

Ware muis (Bosmuis, Huismuis)

Belangrijkste kenmerk is de **lange staart**, in vergelijking met woelmuis hierna.

Woelmuis (Veldmuis, Rosse woelmuis, Aardmuis)

Let op de **kortere staart** in vergelijking met een ware muis (zie boven).

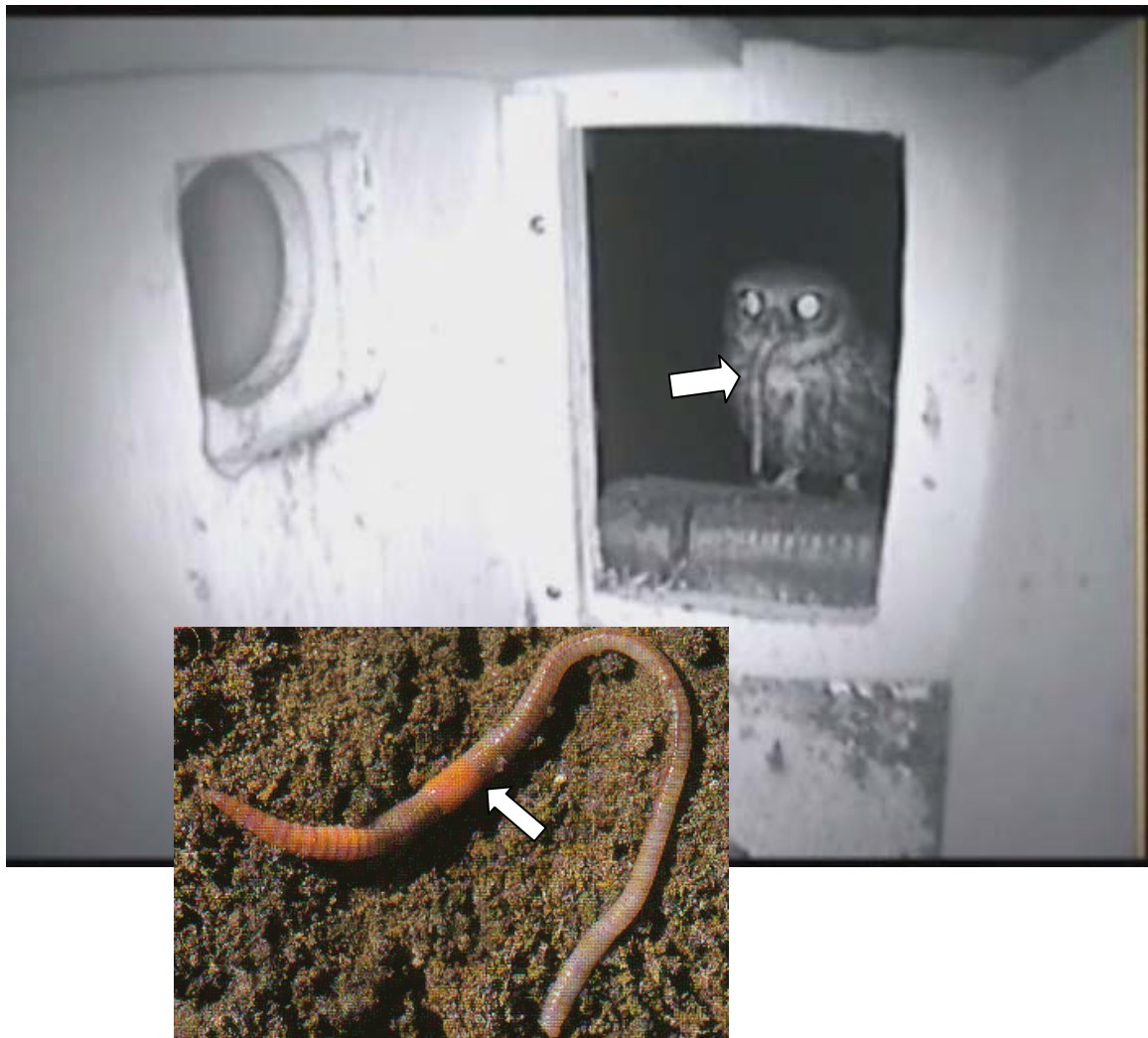

Meikever

Goed te herkennen aan de **witte driehoekjes** op de flanken.

Regenworm

Regenworm (bij de pijl: het zadel, zie tekst op de volgende bladzijde)

Regenworm

Let op de **lengte** (veel langer dan een doorsnee rups of larve), het **zadel** (zie pijl) dat vaak goed te zien is en het **heen en weer slingeren** bij het naar binnen brengen. Ze zijn voor de rest ook veel beweeglijker dan larven en rupsen.

Rups en larve

Rupsen en larven zijn moeilijk uit elkaar te houden, helemaal als het snel gaat. Bovendien komen ze in veel gradaties voor, van klein (eerste afbeelding) tot groot (tweede afbeelding). De grote onderscheiden zich van regenwormen doordat ze "stijvere" indruk maken. Als ze al heen en weer bewegen is dat vanuit boven (waar ze in de snavel gehouden worden) en zeker niet vanuit het midden (zoals bij een regenworm). We maken dan ook voor de telling geen onderscheid tussen rupsen en larven.

Een larve die wel goed van een rups te onderscheiden is de Rattenstaartlarve (afbeelding 3). De larve lijkt een staart (zie pijl) te hebben (in werkelijkheid een ademhalingsbuis) die zorgt voor een duidelijk onderscheid.

Kleine rups/larve (boven, grote rups/larve (volgende pagina)

Rattenstaartlarve, let op de "rattenstaart" (zie pijl)

Insecten en spinnen

Insecten en spinnen zijn er in talloze soorten en maten. Steenuilen vangen allerlei kevers en torren (meikevers, mestkevers, aaskevers, bladhaantjes e.v.a.), vlinders (dag- en nachtvlinders), langpootmuggen, gaasvliegen, wantsen, oormormen, sprinkhanen en spinnen. Meestal zijn deze niet betrouwbaar op soort, familie of op orde te determineren. Om die reden vatten we ze samen onder het verzamelbegrip insecten. Soms zijn ze goed als insect te herkennen, vooral de grote soorten, soms ook zijn ze zo klein dat het lijkt alsof de uil niets in zijn snavel houdt. Meikevers zijn betrekkelijk goed herkenbaar en we proberen om die reden ze wel apart te onderscheiden (zie boven).

Mocht je met vrij grote zekerheid menen toch een insect nader te kunnen benoemen (een vlinder of een sprinkhaan bijvoorbeeld) is het altijd aardig dat te vermelden.

Vanwege de grote diversiteit geen voorbeeldfoto.

Kikkers

Kikkers zijn goed te herkennen aan de vorm, vooral de **naar beneden hangende achterpoten** (zie pijl) vallen op. Vaak zijn deze beide goed te zien zoals op de foto. Het formaat van kikkers kan nogal verschillen, van amper één centimeter grote, pas gemetamorfoseerde kikkervisjes tot grote, 7-8 centimeter lange volwassen kikkers.

Vogels

Vogels zijn als zodanig gemakkelijk te herkennen. Meestal gaat het om kleinere, veel voorkomende soorten als mussen, Merels, Spreeuwen en mezen. Soms wordt een schaarse soort, bijvoorbeeld een Gekraagde roodstaart (zie afbeelding) binnengebracht. Het is lang niet altijd mogelijk een vogel op soort te determineren, de aanduiding vogel volstaat dan ook.

Wel kunnen we een onderscheid maken naar formaat:

- klein (formaat mees en mus);
- middelgroot (formaat spreeuw en merel);
- groot (formaat tortelduif).

Overige

Alle prooien die wel herkenbaar zijn, maar niet tot één van bovengenoemde groepen behoren, kunnen vermeld worden bij de categorie overigen. Als je denkt te weten om wat voor soort het gaat is het natuurlijk aardig dat te vermelden. Soms wordt bijvoorbeeld een jong konijn of een woelrat aangevoerd.

Onduidelijk

Als je helemaal geen idee hebt om wat voor prooi het gaat dan rest niets anders dan de categorie onduidelijk aan te kruisen. Vermeld altijd wel datum en tijdstip. We kunnen via het gericht afkijken van de uurbestanden 'in de herhaling' achteraf soms nog een nadere determinatie komen.

Formaat

Het maakt natuurlijk nogal uit of een jonge woelmuis van nog geen 10 gram, of een volwassen exemplaar van meer dan 25 gram aangevoerd wordt. Om die reden is waar dat lukt het bij een aantal proisoorten wenselijk het formaat van de prooi te vermelden. Dat is belangrijk bij:

- ware muizen;
- woelmuizen;
- regenwormen;
- kikkers.

We onderscheiden 3 formaten:

- groot (bij muizen en kikkers: volwassen)
- middelgroot (bij muizen en kikkers: halfwas)
- klein (bij muizen en kikkers juveniel).

Wie brengt de prooi aan: man of vrouw?

Het is van belang te noteren door wie de prooi binnengebracht wordt. We kunnen dan kijken of er verschillen zitten in onder andere de soort, formaat en tijdstip. Uit eerder onderzoek weten we dat het mannetje veelal de grotere prooien (muizen) aanbrengt en dat het vrouwtje zich vooral richt op de kleine, gemakkelijk vangbare prooien als insecten en larven. We zijn natuurlijk benieuwd of het camerapaar zich ook aan deze taakverdeling houdt. Het onderscheid tussen man en vrouw is op het oog lastig; qua kleur en formaat zien ze er eender uit. Met wat ervaring zijn er aan het gedrag wel verschillen te ontdekken (het vrouwtje broedt, voert de (kleine) jongen, is min of meer duidelijk 'de baas in de kast', het mannetje brengt een prooi (geeft deze aan het vrouwtje) en vertrekt weer snel).

Het onderscheid is echter erg eenvoudig te maken op basis van de ring: het vrouwtje is geringd aan de linkerpoot en het mannetje is ongeringd. Dit verschil valt het beste waar te nemen als ze het voorportaal binnenkomen en soms ook bij het naar binnengaan van de broedruimte. Hoe dan ook: het is een onmiskenbaar onderscheid.

Vragen of onduidelijkheden?

We hebben geprobeerd een duidelijke handleiding te maken; zijn er desondanks nog vragen of wil je meer informatie, meldt dat dan op het forum bij **Vraag en antwoord**. We kijken altijd welke nieuwe vragen er gesteld zijn en proberen zo snel mogelijk antwoord te geven.

STONE

Ronald van Harxen